

Fra målvalg til funksjonelle ferdigheter

NAFO 23.04.2022

Eli Bjerke og Laila Hafstad

Fra målvalg til funksjonelle ferdigheter

- Formelle styringsdokumenter for målgruppa (§2-16 og §3-13 ASK)
- Målbank, målvalg
Teamarbeid, kvalitetssikring
- Opplæringsprogram

Grunnlag for å skrive IOP/målvalg

- Opplæringsloven
- Sakkyndig vurdering fra PPT
- Samtaler med foresatte
- Samtaler med og rapporter fra avgiverskole
- Våre observasjoner og kartlegginger

Opplæringsloven

- «Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.»
- ASK: (§2-16 og §3-13) rett til bruk av og opplæring i ASK

Læreplan

- Overordnet del, verdier og prinsipper for grunnopplæringen.
- Livsmestring: Å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på best mulig måte.

Prinsipper for målvalg

- Hva må til for at våre elever skal mestre livene sine og kunne delta i arbeid og samfunnet?
- Funksjonelle, adaptive ferdigheter: kommunikasjon, selvstendighet, boferdigheter, sosiale og mellompersonlige ferdigheter, bruk av offentlige tjenester, selvregulering, funksjonelle akademiske ferdigheter, arbeid, fritid, helse og sikkerhet.

Overordnede målområder

- Funksjonell/e atferd/ferdigheter i voksenlivet:
 - Arbeid
 - Fritid
 - Eget hjem

Prinsipper i målvalg:

Kjell Arne Larsen og Arne Martin Nytrøen

Hans Horne og Bjarne Øyen: Målrettet miljøarbeid Del 1 1990

- Atferden er funksjonell for eleven.
- Atferden vurderes som viktig av miljøet.
- Atferden vurderes som viktig i sosiale samspill.
- Atferden vil bli opprettholdt av naturlige konsekvenser utenfor treningssituasjonen.

- Atferden er positiv. Eks. Utfordrende atferd erstattes med sosialt akseptabel atferd.
- Atferden er grunnleggende for læring av andre ferdigheter.
- Atferden vurderes som viktig for å endre elevens rammebetingelser.

- Atferden gir økt trivsel for eleven.
- Atferden er generaliserbar, dvs.
ferdighetene er funksjonelle under andre
betingelser enn treningsbetingelsene.

Atferden er viktig i livet og framtida for
eleven.

OVERSIKT OVER MÅLOMRÅDER

Målområde 1: Grunnleggende ferdigheter.

Målområde 2: Kommunikasjon.

**Målområde 3: Dagliglivets gjøremål (ADL), herunder
Mat og helse.**

Målområde 4: Egenaktivitet/beskjeftigelse.

Målområde 5: Sosiale ferdigheter.

Målområde 6: Kroppsøving.

Målområde 7: Arbeidstrening.

OVERSIKT OVER MÅLOMRÅDER

Målområde 8: Musikk.

Målområde 9: Kunst og håndverk.

Målområde 10: Matematikk.

Målområde 11: Norsk.

Målområde 12: Natur og miljøfag/Samfunnsfag.

Målområde 13: Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering.

Målområde 14: Engelsk.

Målområde 15: IKT

OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 1: Grunnleggende ferdigheter

Generelt mål 1: *Eleven skal ha hensiktsmessig atferd i opplæringssituasjonen.*

Hovedmål 1.1: Lære å motta og følge enkle beskjeder som f.eks. ”kom”, ”sett deg”, ”hendene i fanget” og ”vent”.

Hovedmål 1.2: Lære å imitere.

Hovedmål 1.3: Lære å forholde seg til generaliserte forsterkere.

Hovedmål 1.4: Lære å bruke hjelpemidler til støtte for annen læring som briller, høreapparat, IKT, ”timer” osv.

Forts.: OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 2: Kommunikasjon

Generelt mål 2: *Lære å kommunisere ved hjelp av å.....*

Hovedmål 2.1: samsvare (symbolforståelse).

Hovedmål 2.2: lære form; uttale, utføre tegn, setningsbygning

Hovedmål 2.3: gi uttrykk for ønsker og behov, (mands).

Hovedmål 2.4: benevne ting og hendelser, (tacts).

Hovedmål 2.5: følge beskjeder, (instrukser).

Hovedmål 2.6: Kunne gjennomføre ulike aktiviteter/handlingskjeder når
fotografi, skrift eller objekter skal starte handlingskjeden.

Forts.: OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 3: Dagliglivets gjøremål (ADL), herunder heimkunnskap

Generelt mål 3: Være mest mulig selvstendig i dagliglivets gjøremål

Hovedmål 3.1: Lære ferdigheter knyttet til på- og avkledning
(Inkludert elementer som hører til)

Hovedmål 3.2: Lære ferdigheter knyttet til måltid

Hovedmål 3.3: Lære ferdigheter knyttet til personlig hygiene

Hovedmål 3.4: Lære ferdigheter knyttet til huslige aktiviteter

Hovedmål 3.5: Lære ferdigheter knyttet til hvitevarer og brunevarer

Forts.: OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 4: Egenaktivitet/beskjeftigelse.

Generelt mål 4: Kunne gjennomføre aktiviteter selvstendig.

Hovedmål 4.1: Kunne gjennomføre aktiviteter inne.

Hovedmål 4.2: Kunne gjennomføre aktiviteter i nærmiljøet.

Hovedmål 4.1: Kunne benytte offentlige eller andre organiserte tilbud og instanser.

Forts.: OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 5: Sosiale ferdigheter.

Generelt mål 5: Lære adekvat atferd på ulike arenaer.

Hovedmål 5.1: Lære sosiale ferdigheter knyttet til aktiviteter i eget hjem og nærmiljø.

Hovedmål 5.2: Lære sosiale samtaleferdigheter.

Hovedmål 5.3: Lære sosiale ferdigheter knyttet til bruk av offentlige eller andre organiserte tilbud og instanser.

Hovedmål 5.4: Lære å utføre oppgaver i samarbeid med andre.

Hovedmål 5.5: Lære samhandlingsferdigheter og regler i lek og ulike spill.

-En artig og attraktiv skole der alle er unike og spiller på lag

Eksempler på opplæringsmål i sosiale ferdigheter

- Lære å innlede en samtale.
Si: «Hei, trivelig å se deg.» eller «Hei, hva skal du i ettermiddag?» til personer han kjenner.
- Lære å avslutte en samtale.
Si: «Ha det» idet han går videre.
- Lære å si « Jeg liker ikke det du sier»
når han hører noe han ikke liker.
- Stå maks 1 meter unna når nærpersion snakker med andre
i ca. 2 min.
- Kunne henvende seg med lavt stemmевolum i offentlige skranker.
- Se på og stå rettet mot personen som snakker, til samtalen er ferdig.

Eksempler på opplæringsmål, delmål fra IOP, sosiale ferdigheter

- Lære å svare: «Jeg skal tenke på det.» på en henvendelse, når han ikke liker det som blir sagt.
- Gå til nærpersion og si «Kan du hjelpe meg?» når han har behov for det.
- Lære å si: «Takk for hjelpen.» når han har fått hjelp til noe.
- Lære å si: Unnskyld når han har behov for å komme forbi noen.
- Lære å si: Unnskyld når han kommer borti noen.
- Lære f.eks. å si «Jeg må gå nå.» og gå i stressende situasjoner.

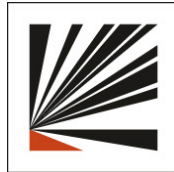
Forts.: OVERSIKT OVER HOVEDMÅL

Målområde 7: Arbeidstrening.

Generelt mål 7: Lære ferdigheter som kan anvendes i arbeid.

Hovedmål 7.1: Lære ulike arbeidsoppgaver.

Hovedmål 7.2: Lære utholdenhet i arbeidssituasjon.

OPPLÆRINGSPROGRAM

Nr. _____

Elev:

Dato oppstart:

Dato avsluttet:

MÅLATFERD:

Inkluderende kriterier for målatferd:

Ekskluderende kriterier for målatferd:

Diskriminative stimuli (S^D)/målbetingelse:

Forsterkerformidling (S^R):

Hjelp/avtrapping av hjelp:

Prosedyre ved manglende/feil målatferd:

Mestringskriterie:

Materiell:

Registreringsrutiner: Punktregistrering og dagsplanregistrering

Personer som skal trene: Team

Sted for trening: Skolen

Evaluerings:	Team møte	Team møte	Team møte	Team møte	Team møte
--------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------